

Xanəndəlik məktəbində möhtəşəm abidəsini ucaldan sənətkar

Mehriban Əliyeva: "Arif Babayevin vəfatı mədəniyyətimiz, bütün xalqımız üçün əvəzsiz itkidir"

Azərbaycan xanəndəlik sənətindən də bir ömür karvanı belə yol alıb getdi. Sözü ilə, avazı ilə, gözəl səsi ilə, özünəməxsus ifası ilə. Yaddaşlarda, musiqi sənəti dünyasında özünün portretini yaradıcılıq yolu ilə yaradan böyük ustad sənətkar. Zaman-zaman yaşanacaq və musiqi dünyamıza zəngin irs bəxş etmiş Arif Babayev. Bu ismin qarşısında zəhmət və istedadın nəticəsi olaraq Azərbaycan xanəndəsi, Azərbaycan SSR xalq artisti, professor kimi adlar yazılıb. 87 illik ömrün zəhməti. Arif Babayev uzun illər ərzində milli musiqi sənətimizin inkişafında, muğam məktəbinin qorunub saxlanılmasında və yeni nəsil ifaçıların yetişdirilməsində böyük xidmətlər göstərüb.

"Azərbaycan muğam sənətinin görkəmli nümayəndəsi Arif Babayevin vəfatı mədəniyyətimiz, bütün xalqımız üçün əvəzsiz itkidir. O, yaşımdan asılı olmayaraq hər kəsin sevdiyi əsl Xalq artisti idi. Onun məhərrətlə ifa etdiyi muğamlar milli musiqi irsimizi daha da zənginləşdirmişdir. Arif Babayevin xoş, nurlu xatirəsi Azərbaycan xalqının qəlbində əbədi yaşayacaqdır. Allah rəhmət eləsin". Bu sözlər Azərbaycanın Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın Arif Babayevin vəfatı ilə əlaqədar etdiyi paylaşımında yer alıb.

Bəli, Qarabağ xanəndəlik məktəbinin görkəmli nümayəndəsi, Xalq artisti Arif Babayev dünyasını dəyişdi. Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski, Zülfü Adıgözəlov kimi sənətkarların ənənələrinə əsaslanaraq özünəməxsus ifaçılıq üslubu yaradan sənətkar zəngin yaradıcılıq qalereyasına sahibdir. Arif Babayev 1938-ci il mayın 16-da Ağdam rayonunun Sarıhacılı kəndində anadan olmuşdur. Uşaq yaşlarından musiqiyə böyük maraq göstərmiş, klassik muğam məktəbinin ənənələrini dərinlən mənimsəmişdir. Uşaq yaşlarından musiqiyə böyük maraq göstərmiş, klassik muğam məktəbinin ənənələrini dərinlən mənimsəmişdir. Onun istedadı gənc yaşlarından tanınmış və o, Azərbaycanın muğam sənətində özünə-

məxsus ifa tərzini seçilməyə başlamışdır. 1953–1957-ci illərdə Bakı Musiqi Texnikumunda, daha sonra isə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində təhsil almışdır. Arif Babayev sənət fəaliyyətinə 1963-cü ildə Azərbaycan Televiziya və Radiosunun solisti kimi başlamış və qısa müddət ərzində böyük populyarlıq qazanmışdır.

SƏS TƏKƏ SƏNİN YOX, HƏM DƏ XALQIN, TAMAŞAÇININDIR

Onun yaradıcılığında "Şur", "Segah" muğam dəsgahları, "Arazbari", "Qarabağ şikəstəsi" zərbi muğamları xüsusi yer tutur. Xüsusilə, "Segah" muğamını Arif Babayev təkrarolunmaz üslubda oxuyub. Xanəndə, həm də təsnif və xalq mahnılarının mahir ifaçısı kimi çox sevilirdi. "Səs Allah vergisidir, o, tək sənin yox, həm də xalqın, tamaşaçının. Peşəkarlığı məktəbdə öyrənmək olur, amma səs ya var, ya yoxdur. Onu qorumaq, sənətə çevirmək gərəkdir", - deyirdi Arif Babayev.

Yaradıcılıq imkanları nəzərə alınaraq o, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasına, sonra isə Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrına solist kimi dəvət olunur. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində yaratdığı obrazlar onun sənətinin parlaq nümunəsinə çevrilmişdi. Uzun illər teatrın solisti kimi fəaliyyət göstərən Arif Babayev yorulmadan çalışaraq saysız tamaşaçı sevgisinə nail olmuş-

dur. Bu sevgi onun sənət potensialına olan sevgi idi. Ağır təbiətinə idi. Burada çalışdığı müddətdə, qısa bir zaman ərzində teatrın səhnəsində muğam operalarında Məcnun, Kərəm (Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" və "Əsli və Kərəm" operaları), Aşıq Qərib (Zülfüqar Hacıbəyovun "Aşıq Qərib" operası), Camal (Şəfiqə Axundovanın "Gəlin qayası" operası), Şah İsmayıl (Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası) kimi yadda qalan obrazları yaradıb.

FÜZULİ ŞEİRİ VƏ ÜZEYİR MUSIQISI İLƏ ƏSL SƏNƏT

Yaradıcılığında mühüm yerlərdən birini tutan "Leyli və Məcnun" operasında Arif Babayevin tərəf müqabilləri böyük sənətkarlar Rübabə Muradova, Zeynəb Xanlarova, Nəzakət Məmmədova, Qəndab Quliyeva, Səkinə İsmayılova, Yaqut Abdullayeva olmuşdurlar. Hər bir ifaçı ilə böyük bir səhnə yaradaraq Məcnun obrazına öz möhrünü vurmuşdur. Opera və Balet Teatrının səhnəsini ciddi sənət ocağı adlandıran xanəndə Məcnun obrazı ilə böyük şöhrət qazandı. Füzuli şeiri və Üzeyir musiqisi ilə əsl sənət nümayiş etdirdi.

raq həkk edib. Səsini xalq üçün, sənət üçün qorudu: "Səsi gərək qoruyasan, külək, soyuq hava ona pis təsir edir. Konsert zamanı soyuq olanda xırıltı yaranır və bu da çətinlik törədir. Ona görə də xanəndəlik çox çətin sənət sayılır. Uzun illərdir mən buna şahidəm, çox çətinidir".

Arif Babayev müsahibələrinin birində bildirib ki, sənətkar olmaq üçün doğruluq, səliqə və xalqa xidmət əsasdır. Gözəl səsə malik olmaq, xalqı sevindirmək və onun sevgisini qazanmaq lazımdır. Çünki xalqını sevən sənətkar özünü də xalq tərəfindən sevilir və qorunur. Bu onun sənətə olan məhəbbətindən, istedadından və bacarığına tələbkarlığından irəli gəlir. Hər zaman səhnədə ağıryanalığı ilə seçilən müğənni ömrünün son günə qədər bir imicdə tamaşaçı ilə görüşdə, ünsiyyətdə oldu. Səsinin hökmü, çalılarla ilə musiqi tariximizdə yeni bir səhifəni açdı.

Azərbaycan milli musiqisinin ən yüksək zirvəsi sayılan xanəndəlik sənətini inkişaf etdirərək daha da irəli aparıb. Muğam sənətində qazandığı yüksək nailiyyətlərlə yanaşı, Arif Babayev uzun illər ərzində pedaqoji fəaliyyətlə də məşğul olmuş, Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbində və Azərbaycan Milli Konservatoriyasında çalışaraq, muğam sənətinin yeni nəsil ifaçılarının yetişdirilməsində müstəsna rol oynamışdır. Onun yetirmələri bu gün Azərbaycanın və dünyanın müxtəlif səhnələrində uğurla çıxış edirlər.

XANƏNDƏNİN YARADICILIĞINA VERİLƏN QIYMƏT

Dövlətimiz tərəfindən muğam sənətimizin inkişafındakı xidmətləri görə A.Babayevin yaradıcılığı həmişə yüksək qiymətləndirilib. O, "Şöhrət", "İstiqlal" və "Şərəf" ordeninə layiq görülüb. Ona 2010-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun təsis etdiyi Beynəlxalq "Qızıl Çinar" mükafatı təqdim edilib. A.Babayevin 70 illik yubileyi münasibətilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən xanəndənin səs yazılarından, həyat və yaradıcılıq yolunu əks etdirən şəkillərdən ibarət CD-albom nəşr olunub. Əməkdar incəsənət xadimi, professor İlham Rəhimli "Seygah yangısı", Rüzgar Əfəndiyeva "Vətəndir Arifin səsi" kitablarını Arif Babayevin yaradıcılığına həsr ediblər. Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən "Arif Babayevin mahnı və təsnifləri" adlı kitab ali və orta ixtisas musiqi məktəbləri üçün dərs vəsaiti kimi nəşr edilib. Müxtəlif illərdə Arif Babayevin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş yeddi sənədli film çəkilib.

A.Babayev dünyanın 50-dən çox ölkəsində qastrol səfərlərində olub, Azərbaycan muğamını ləyaqətlə xarici ölkə tamaşaçılarına təqdim edib, Amerika, Avropa və Asianın bir çox ölkələrində Azərbaycan muğam sənətini musiqisevərlərə tanıdıb. Onun səsi respublikada və xaricdə qrammofon vallarına və kompakt disklərə yazılıb. Onun yetirmələri bu gün muğam sənətinin tanınmış simalarıdır.

Arif Babayev dünyasını dəyişsə də, xanəndəlik sənətində böyük abidəsini ucaltmış və xanəndəlik məktəbindən heç zaman silinməyəcək irsini nəsilərə ərməğan etdi. Allah rəhmət etsin!

Zümrüd BAYRAMOVA

"SƏSİ GƏRƏK QORUYASAN, KÜLƏK, SOYUQ HAVA"

Səsi ilə milyonların qəlbinə rıqqətə gətirən, ruhi dünyasına zənginlik bəxş edən Arif Babayev uzun yaradıcılıq yolu ilə musiqi xəzinəmizə orijinal, fərqli səsini əbədi ola-